

Inwoners Augustinusga kregen achternamen in 1811.....

(voor het merendeel)

De bedoeling van deze publicaties is om bij de lezers belangstelling te wekken voor het doen van stamboomonderzoek. Mocht u interesse hebben voor een dergelijk onderzoek, dan kunt u hulp en advies krijgen bij de Stichting Oud-Achtcarspelen. Ook is het mogelijk om in bepaalde gevallen gratis een beperkt onderzoek te laten doen.

Voor informatie kunt u zich wenden tot de heer D.R. Wildeboer, De Hoefslag 26, 9285 RV Buitenpost, secretaris van bovengenoemde stichting, tevens samensteller van dit artikel. Het telefoonnummer is: 0511-541920.

Dit is het achtste artikel in de reeks, dat betrekking heeft op de aangenomen familie- of achternamen in de dorpen van de huidige gemeente Achtkarspelen. Deze maal is Augustinusga aan de beurt.

Wanneer uw voorouders hier in 1811 woonden, komt u wellicht namen tegen die nog steeds in de familie voorkomen.

Nu eerst een aantal bijzonderheden uit de geschiedenis van Augustinusga. De auteur van de "Tegenwoordige staat van Friesland" schrijft in 1787: "De ligging van het dorp is zeer gemakkelijk in het geboomte en deszelfs uitgestrektheid is groot". In de loop van de jaren is die uitgestrektheid een stuk kleiner geworden, omdat het dorpsgebied van het tegenwoordige Gerkesklooster en gedeeltelijk Stroobos er vroeger ook bij hoorde. Ook het huidige Hamsterpein en Buweklooster, nu onderdelen van Drogéham, lagen binnen de dorpsgrenzen van Augustinusga. De buurtschappen Blaufallaet, Reahel en Reaskuorre, behoren tevens bij het dorp. Volgens de Encyclopedie van Friesland betekent het woord vallaet of verlaat een kleine schutsluis. De schutsluis bij Blaufallaet is echter al lang verdwenen; er ligt nu een moderne brug over het Kolonelsdiep.

Augustinusga heeft zijn naam te danken aan de Roomse heilige Sint Augustinus, die in het jaar 354 in Noord-Afrika werd geboren. Vermoedelijk is de kerk gebouwd door de kloosterlingen van Gerkesklooster, die in het gewone parochie verband waren opgenomen. Jammergenoeg verdween in 1895 het zadeldak van de toren en werd, naar de mode van die tijd, een spits aangebracht. Hoewel Augustinusga ook van ouds een boerendorp is, heeft het wat meer allure gehad dan bijvoorbeeld Drogéham of Twiizel.

In de vorige eeuw was het nog de zetel van het gemeentebestuur. Het voormalige gemeentehuis aan de Geawei werd in 1968 afgebroken. De fraaie gevelsteen, die bij de afbraak vrij kwam, heeft na veel touwtrekkerij uiteindelijk een passende plaats gekregen op het plein bij de kerk. De steen dateert uit de 17e eeuw en heeft als opschrift: "Aen Gods zegen: ist al gelegen, door gunst van heeren can de

dans verkeerem". In de al lang verdwenen herenhuizen Siccama, Gaickema en Jensma hebben heel wat aanzienlijke personen gewoond. Op Siccama-state woonden in de 18e eeuw verschillende "grietslieden" (de latere burgemeesters) uit het geslacht Van Haersma, dat zeer vermogend was.

Grietman Van Haersma was in 1728 zelfs eigenaar van maar liefs 17 boerderijen rondom Augustinusga. Bij de invoering van een nieuwe belasting in 1749 (de Quotisatiekohieren) waren in het dorp 18 personen met een achternaam, waarvan 6 de naam Van Haersma droegen. Aan de hoogte van de te betalen belastingbedragen valt af te leiden dat deze lieden heel wat hadden te verteren. De namen van de states vinden we terug in een drietal straatnamen. Een heel originele straatnaam is te vinden in het oudste deel van het dorp, t.w. de Hoanebitersgong. Hoe zou dit straatje aan zijn naam zijn gekomen? In oude tijden werd hier in de Wouden een wrede sport beoefend dat "hoanebiterij" werd genoemd. Men liet dan twee hanen tegen elkaar vechten tot één van de twee er dood bij neer viel. De overlevende was dan winnaar. Deze sport is gelukkig al lang verboden. Het zal wel zo zijn dat in deze Hoanebitersgong die hanen tegen elkaar werden opgehitst.

Dit nauwe straatje was uiteraard geschikt voor een dergelijk evenement. Draggers van een achternaam in die tijd behoorden vaak tot de betere standen, maar er waren ook uitzonderingen, zoals Jacob van der Leth, de verlaetsman (sluiswachter) en Harmen van Schippuy, die een weversknecht was.

In 1811, toen de bevolking werd verplicht om een familie- of achternaam te kiezen, had Augustinusga ongeveer 430 inwoners en 96 woningen hadden een huisnummer. Er waren 82 gezinshoofden of alleenstaanden, die een gang naar de maire maakten om hun achternaam in een akte te laten vastleggen. Praktisch iedereen gaf dus gehoor aan de oproep. De meest gekozen achternaam was Wijma (5x), gevolgd door 4x Hoekstra en Westra.

zijn 481 woningen. Hierna treft u een alfabetische lijst aan van de gekozen achternamen. Het cijfer in de laatste kolom (onder K.), geeft het aantal kinderen aan, die de aangever opgaf.

De Tjoelkers op de lijst komen oorspronkelijk van de Tjoele. Dit is ook een buurtschap van het dorp, dat even ten noorden van het Kolonelsdiep ligt. Hoeveel van de namen uit 1811 komen nu nog in Augustinusga voor? Door vertrek en uitsterven van families zijn er uiteraard een groot deel verdwenen. Om na te gaan wat er nog over is, heb ik de telefoongids geraadpleegd, die een goed beeld geeft van het namenbestand. Van de 58 verschillende aangenomen namen zijn er volgens genoemde gids nog minder dan de helft overgebleven. Door vestiging en ten gevolge van de uitbreiding van het dorp na 1811 zijn er vanzelfsprekend weer veel nieuwe namen bijgekomen. Van deze "nieuwe" achternamen, waarvan 10 of meer in het telefoonboek voorkomen, zijn Alma, de Bruin, de Haan, Laanstra en Nicolai. Volgens de gemeentegids telt Augustinusga 1250 inwoners en er

Nr.	Familienaam	Voornamen	K.
1.	Adema	Makke Reinderts	2
2.	Appelhof	Sytze Gerrits	1
3.	Atsma	Berent Henderiks	2
4.	Bijzitter	Elle Jan	-
5.	Boelens	Jacob Boeles	2
6.	Boer, van	Hans Sjoerds wed.	3
7.	Boschma	Jacob Hanzes	-
8.	Bosma	Louw Eerdes	3
9.	Boujus	Frans Uilkes	4
10.	Briants	Roel Christiaans	1
11.	Brytstra	Jelke Jelkes	-
12.	Broek, van der	Wytze Abeles	1
13.	Bruining	Taeke Folkerts wed.	4
14.	Dijk, van den	Oege Volkerts	4
15.	Dijkstra	Wigle Ebeles	3
16.	Faber	Berent Alberts	-
17.	Faber	Wybe Jans	5
18.	Feenstra	Gerke Freerks	4
19.	Feenstra	Jitze Douwes	2
20.	Feenstra	Melle Freerks	4
21.	Graanstra	Pope Hayes	7
22.	Heyde, van der	Geuke Karels	5
23.	Hoekstra	Jan Teedes	-
24.	Hoekstra	Lammerts Teedes kinderen	2
25.	Hoekstra	Sikke Willems	2
26.	Hoekstra	Wytze Tedes	-
27.	Hout, van der	Sieberen Jacobs	1
28.	Jellema	Gerben Hinderiks	2
29.	Jongsmā	Eit Fokkes	6
30.	Kamminga	Rikstje Beins	3
31.	Kloosterman	Marten Fokkes	4
32.	Kloosterman	Sape Yemes	5
33.	Kuipers	Jan Christiaans	-
34.	Kuipers	Lammert Christiaans kind	4
35.	Laan, van der	Lammerts Geerts	5
36.	Lubberts	Pieter Lubberts	3
37.	Luimstra	Symen Eies	3
38.	Mist, van de	Antje Tijes	5
39.	Nauta	Wessel Jacobs	3
40.	Nieuwenhuis	Beitske Pytters	4
41.	Oosterhof	Jan Halbes	2
42.	Oostma	Vroukjen Klazes	4
43.	Oostra	Sikke Jans	2
44.	Opperhuis	Klaas Dootzes	2
45.	Postma	Jan Lammerts	4
46.	Rinsma	Pieter Eyzes	2
47.	Schippers	Liske Johannes	1
48.	Sekema	Jetze Brugts	1
49.	Slagt, van der	Vroukjen Geerts	2
50.	Snijder	Haaike Fokkes	3
51.	Spoelstra	Jan Brugts	5
52.	Spoelstra	Mindert Brugts	1
53.	Tiekstra	Trintje Wymers	3
54.	Tjoelker	Jille Jans	3
55.	Tjoelker	Wytze Jans	3
56.	Vaatstra	Freek Ybeles wed.	2
57.	Vaatstra	Lubbert Ybeles wed.	5
58.	Veen, van der	Aaltje Jochems	3
59.	Veen, van der	Frans Eerdes	4
60.	Veen, van der	Hotze Johannes	-
61.	Veenstra	Gerrit Pytters	-
62.	Veer, van der	Ate Joukes	5
63.	Veer, van der	Geert Joukes	3
64.	Veer, van der	Rienk Martens	-
65.	Venhuizen	Hedzer Folkerts wed.	5
66.	Vries, de	Hinderik Harmens	-
67.	Vries, de	Janke Harmens	5
68.	Vries, de	Minze Symens	-
69.	Werf, van der	Jan IJsbrants	2
70.	Westra	Fedde Hinderiks	-
71.	Westra	Hinderik Willems	2
72.	Westra	Jelger Reids	-
73.	Westra	Witte Jelkes	3
74.	Wijma	Daniël Oedzes	4
75.	Wijma	Edze Louwes	-
76.	Wijma	Gosse Oedzes	4
77.	Wijma	Klaas Geerts	-
78.	Wijma	Remmert Louws	-
79.	Ytsma	Boele Alles	1
80.	Zaag, van der	Jochem Goukes	2
81.	Zuiderma, van	Oble Zvtses	-